

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

8 Vtrum absque gratia possit homo vitare peccatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

occurrit circa illud, scilicet quod ordo naturæ reparari non potest nisi Deo voluntatem hominis ad se trahente per gratiam.

Ex duplici siquidem capite hoc habet difficultatem. primo ex parte Dei, ex eo quod qualemunque potest Deus creare hominem, talem præcise potest reparare: sed hominem recte ordinatum sine gratia potest creare. ergo & post lapsum reparari sine gratia. Secundò ex parte hominis: quia ut dicitur in Prædicamentis, & ap probatur ab auctore in 2. sentent. distinct. 28. in expositione litteræ, prout ad meliores exercitationes deductus, proficiet. Et consistit difficultas in hoc quod actus & habitus prout non ita dimittuntur naturæ bonum, ut necessitetur ad manendum in maiore: sed potest voluntas mutari in oppositum bonum, & contra exercitatione non iustitiam stabilire in subiectione ad Deum, ut principium naturæ: & sic ordo naturæ reparari erit sine auxilio gratiæ, & homo ad bonum sibi conueniens per seipsum affertur, cuius oppositum in littera dicitur.

Ad primum horum dicitur, quod non est ad propositum præsentis articuli, ubi de necessitate gratiæ ad vires hominis questio est: cum autem queratur de remissione culpæ, an possit sine gratia fieri, examinabitur conclusio illius rationis, qua scopus videtur.

Ad secundum autem quod est directe contra propositum, dicitur quod ordine naturæ reparari sic, ut voluntas hominis Deo subijciatur, potest intelligi dupliciter. Vno modo de subiectione limitata, seu secundum quid, alio modo de subiectione simpliciter.

Et sic, ut penetret terminos, quod si fingamus homini non fuisse reuelatum aliqua spectans ad ordinem gratiæ, tunc esse subiectum Deo ut principio naturæ, & esse subiectum Deo simpliciter, coincident: modo autem ubi consistit esse ordine gratiæ reuelatum, hæc duo non coincidunt: sed esse subiectum Deo ut principio naturæ, est esse subiectum Deo secundum quid: esse autem subiectum Deo simpliciter, est subijci sibi ut principio, & sibi naturæ, gratiæ, & omnium quomodo libet. Unde dicitur, quod licet voluntas humana sicut potest sine gratia mu-

tari de intemperantia in esse temperatum: ita potest mutari de inobedientia Dei, ut principium est naturæ, ad subiectionem illius etiam ut principium est, & finis naturæ: sed hoc non est voluntatem subiectam esse Deo simpliciter, sed secundum quid, ut scilicet est caput naturæ. non potest tamen mutari sine gratia ad obediendum Deo simpliciter, id est, sine determinatione aliqua: quia talis subiectio voluntatis à speciali auxilio gratiæ est, ut in articulo præcedente dictum est, & terminatur ad donum habituale gratiæ gratum facientis: & hoc intèdit littera remittens se ad præcedentem articulum. Et si infertur, quod talis subiectio non spectat ad ordinem naturæ, sed gratiæ, respondeatur quod licet hæc subiectio excedat vires naturæ, & spectet ad gratiæ ordinem, ut in præcedenti articulo dictum est, ipsa tamè est necessario requisita ad hoc, quod voluntas subijciatur Deo secundum naturæ ordinem. Et ratio est, quia post lapsum nõ datur medius status inter conuersionem ad Deum supernaturalem finem, & auersionem ab ipso, licet ante lapsum dari poterit medius status, quo in natura integra nec auersus, nec conuersus erat: homo ad Deum per supernaturalem finem. Fuit quippe tunc homo subiectus Deo simpliciter, non includendo, nec excludendo ordinem gratiæ: post lapsum autem oportet in conuersione ad Deum simpliciter includi ordinem gratiæ. Quod autem dicitur in responsione ad tertium, quod ad naturale bonum reparari non potest, de uigore rationis intelligendum est: ad illud enim semel lapsa natura, nunquam ex se reuertere potest. Et sic nec Aristotelis, nec auctoris dicta in secundo sententiarum præsentibus magis digestis obuiant.

parari nõ potest, ut scilicet voluntas hominis Deo subijciatur, nisi Deo voluntatem hominis ad se trahente, sicut dictum est. Similiter et reatus poenæ æternæ remitti nõ potest nisi a Deo, in quibus est offensa commissa, & qui est hominũ iudex: & idõ requiritur auxiliũ gratiæ ad hoc, quod homo a peccato resurgat & quantum ad habituale donum, & quantum ad interiorum Dei motionem.

AD PRIMUM ergo dicendũ, quod illud indicitur homini, quod pertinet ad actum lib. arb. qui requiritur in hoc, quod homo a peccato resurgat, & ideo cum dicitur, Exurge, & illuminabit te Christus, non est intelligendum, quod tota exurrectio à peccato præcedat illuminationem gratiæ, sed quia cũ homo per lib. arb. a Deo nõ tõ surgere conatur à peccato, recipit lumẽ gratiæ iustificatis.

AD SECVNDVM dicendũ, quod naturalis ratio non est sufficiens principium huius sanitatis, quæ est in homine per gratiam iustificationem: sed huius principium est gratia, quæ tollitur per peccatum: & ideo non potest homo per seipsum reparari, sed indiget ut denuo ei lumẽ græ infundatur: sicut si corpori mortuo resuscitando denuo infunderet aia.

AD TERTIVM dicendũ, quod natura est integra per seipsam, potest reparari ad id quod est sibi conueniens & proportio naturæ: sed ad id quod superexcedit suam proportionem, reparari nõ potest sine exteriori auxilio. Sic igitur humana natura defluens per actum peccati, quia non manet integra, sed corrumpitur, ut supradictum est, non potest per seipsam reparari, neque etiam ad bonum sibi conueniens, & multominus ab bonũ supernaturale iustitiæ.

ARTICVLVS VIII. Vtrum homo sine gratia possit non peccare.

AD OCTAVVM sic proceditur. Videtur, quod homo sine gratia possit non peccare. Nullus enim peccat in eo quod uult non potest, ut Augustinus dicit

Super Questionis centesimoctaua Articulum octauum.

In articulo 8. eiusdem questionis dubium primo occurrit circa illud, Homo in statu naturæ integræ poterat uitare omnia peccata

Art. præced.

quest. 83.

Sup. q. 63. ar. 1. ad 3. Et 3. contra ca. 160. & uer. q. 22. ar. 5. ad 7. & q. 24. ar. 1. ad 10. & 22. & art. 12. per 10. & 1. cor. 12. & Heb. 10. 16. 3

committendum, a destructione consequens inferetur destructio antecedens. Et cum non sit medium inter gratiam & peccatum morale in nobis dilis, scitur certitudinaliter hominem esse in gratia, contra illud. Nemo novit verum odio, vel amore dignus fu. Secundo arguit. Seco. in 28. dist. 2. sic. Existens in peccato mortali potest in hoc te-

pore cauere ab hoc mortali, & illo: & diu cauere hoc, cauere omne: & similiter de tempore consequente, & sic de tempore. ergo potest cauere. semper simul omnia. Assumptum pro prima parte est positum tua, pro secunda probatur, quia voluntas non potest simul habere duos fines consentis, qui requiruntur ad actum cauendum hoc, & actum committendum aliud, morale maxime: quia resistens vni fit fortior ad resistendum alij. Ad evidentiam huius difficultatis, sciendum est, quod tota difficultas consistit in hoc, quod homo etiam post peccatum mortale, & malum habitum, est liberi arbitrij, quod actum deliberandi, alioquin non peccaret inquam mortaliter: quoniam sine voluntaria desolatione positum, uel negatum, non potest peccatum mortale incurrere, ut patet ex supradictis voluntate autem existente libera ad deliberandum, in peccato contra-fractionis videtur dicere, quod non potest vitare omnia peccata mortalia. nam si libera est, potest in utrumque oppositorum. id est liberare vitacionem, uel commisionem peccati: & si non potest de utroque ut liber deliberare, non est libera in deliberando. Nec fatisset quæstioni huic dicendo: quod pro tanto dicitur non posse vitare omne peccatum mortale, pro quanto non potest adimplere præceptum charitatis, & susceptionis sacramentorum. Hæc namque fuga excludit est per antecedentia, quod plus requiritur ad implendum hæc præcepta, quam ad vitandum peccatum: quoniam ad vitandum peccatum sufficit non ponere impedimentum diuine motioni, sed obsequenter se illi præbere, quod est in potestate uoluntatis peccatoris, sicut peccare mortaliter, quia impedimentum non præstat nisi per peccatum mortale, & sequela diuine motionis opus est liberi arb. nec plus exigit per sua præcepta ab homine Deus in tali statu, qui non præcipit homini in quocumque statu, ut faciat quod impossibile est ab eo fieri, quatinus in potestate eius non sit tollere oppositum a se prius impedimentum peccati mortalis commissi, ut in articulo precedenti dictum est. Nec præcipitur homini lapsio in peccato, ut tollat ipsum a se, sed ut deprecetur, & in quantum in se est, opereatur ut a Deo auferatur, iuxta illud. Filij peccati: ne adiectas iterum: sed de pristinis deprecare, ut dimittantur tibi. Quæstio igitur pendente in difficultate non parua, dicendum est, quod posse uel non posse nos aliquid, dupliciter intelligi potest, scilicet: uel iuxta modum, quo dicitur posse a facultate habitus, sicut aliquis diu posse scire conclusiones geometricas uel ex naturali potentia intellectus, uel ex cognitis principijs geometria. Vtroque siquidem modo dicitur posse, sed primo secundum potentiam remotam, secundo secundum potentiam propinquam. In proposito non est quæstio de posse, uel non posse, sed quod a naturali potentia sumitur, quæ est potentia remota respectu uitacionis omnis peccati, sed secundum quod sumitur a quasi habitu, id est, superadductis potentia. Quod ex eo patet, quod in littera non defectum intellectus, aut uoluntatis, aut aliarum potentiarum animæ, sed priuationem gratiæ in hæfionisque fini ultimo, ad hæfionem ad malum finem, in præmeditationem, & huiusmodi, causas ponit author impotentia. Et propterea deficient rationes, quæ super libertate deliberatiua fundantur. Manifeste autem patet, quod potentia propinqua uitandi omne malum culpæ, ex duobus consistat, scilicet ex uigore rationis, & subiectionis simpliciter uoluntatis ad Deum. his enim naturalibus potentijs adiunctis ponit homo vitare omne peccatum, ut prædictum fuit, peccato autem per originale peccatum rationis uigore, amissa est simul potentia uitandi omne peccatum a usuale. Potentia uero ui-

Andi omne peccatum mortale in altero consistit, scilicet, subiectione uoluntatis ad Deum. talis namque subiectione secundum ueritatem posita, non stat cum peccato mortali: remota, ponit hominem in peccato mortali, & est proprium principium uitandi peccati mortalis. Quamuis enim tale peccatum mortale, puta, imtemperantia: possit ex alio principio uitari uoluntati, scilicet, uoluntati & absolute uoluntatis peccati mortalis nulla est propria causa, nisi talis subiectione. Oportet si quidem esset uoluntati uoluntati, ut propriam respondere, ut patet in philosophia. Nullus enim actus, habitus, siue dispositio non includens talem subiectionem, talis est natura, & sufficientia ex se, ut possit uitacionem peccati mortalis uoluntati, ut patet dicendo. Talis autem subiectione ex se, huiusmodi nature & sufficientia est: quia, in ultimo fine figure uoluntatis, em submittendo illi omnia, ac per

ita uitanda se extendit: per huius enim adhesionem omnia regulanda esse constat, non per alias. Et quoniam in causis propriis tenet argumentum, si affirmatio est causa affirmationis, negatio est causa negationis, consequens est, quod quia affirmatio talis subiectionis ponit potentiam propinquam uitandi peccatum mortale, priuatio talis subiectionis priuabit potentia propinqua uitandi peccatum mortale. Et quia talis subiectione auferat per peccatum mortale, ut perleuerat, ad remissionem eiusdem, sequitur quod homo in peccato mortali existens, nisi per gratia Dei reparatur, impotens est ad uitandum peccatum mortale. Nec propterea non libere peccat, qui singula potest uitare, sicut etiam non excusatur a uoluntario in commisione uenialis, licet non possit ueniale uitare eadem ratione, quia singula potest uitare. Et hæc ratio redditur in littera ad dictam conclusionem.

Verum, quia in littera non solum ponitur dicta conclusio, scilicet quod homo in mortali non potest uitare mortale, sed adiugetur, dicitur, & simul probatur eorum, ideo ut causa etiam positiua proposita impotentia habeatur, adiungitur id quod concomitantur priuationem antecedentem, & est malus finis præconceptus. Sci enim oportet, quod sicut in actibus uirtutum sunt duo fines, scilicet proprius illius uirtutis, & cõis omnium, puta, in actu temperantia bonum rationis, ut Deus, ita in peccatis mortalibus est ultra speciale malum, etiam commune malum, si inordinatus amor sui, ut patet ex antecedentibus, & August. Duas ciuitates duo faciunt amores, Hierusalem amor Dei usque ad contemptum sui, Babylonem amor sui usque ad contemptum Dei. hi enim mixto se excludunt, & sibi uicem infallibiliter succedunt. Quicumque enim est extra peccatum mortale, hoc in statu amat Deum usque ad contemptum sui; & quicumque est in peccato mortali, amat se usque ad contemptum Dei. Homo ergo existens in peccato mortali non solum est priuatus gratia & subiectione dicta, quæ idem est quod amor Dei usque ad contemptum sui, sed est indutus amore sui usque ad contemptum Dei. Non solum igitur cecidit a bono fine, sed habet malum finem communem, de quo saltem uerificatur littera de fine præconcepto. Et quia finis talis communis est omni peccato mortali, & ex fine superiori sumitur ratio & initium reliquorum, consequens est ut homo existens in peccato mortali, habeat postquam principium ex natura sua inclinans ad peccandum mortaliter, scilicet amorem sui usque ad contemptum Dei. Nisi enim hic amor perseveraret in eo habitualiter, seu uirtualiter secundum effectum, uel saltem ueritatem, iam esset in altero contradictorio, scilicet in amore Dei usque ad contemptum sui: non enim datur medium. Dico secundum affectum, propter eos qui sciunt se esse in peccato mortali, & non agunt penitentiam: & eos qui sciunt se esse in tali statu, puta, credendi Spiritum Sanctum non esse a Filio, non tamen credunt se esse in peccato mortali. Dico uel secundum ueritatem

ita uitanda se extendit: per huius enim adhesionem omnia regulanda esse constat, non per alias. Et quoniam in causis propriis tenet argumentum, si affirmatio est causa affirmationis, negatio est causa negationis, consequens est, quod quia affirmatio talis subiectionis ponit potentiam propinquam uitandi peccatum mortale, priuatio talis subiectionis priuabit potentia propinqua uitandi peccatum mortale. Et quia talis subiectione auferat per peccatum mortale, ut perleuerat, ad remissionem eiusdem, sequitur quod homo in peccato mortali existens, nisi per gratia Dei reparatur, impotens est ad uitandum peccatum mortale. Nec propterea non libere peccat, qui singula potest uitare, sicut etiam non excusatur a uoluntario in commisione uenialis, licet non possit ueniale uitare eadem ratione, quia singula potest uitare. Et hæc ratio redditur in littera ad dictam conclusionem.

Verum, quia in littera non solum ponitur dicta conclusio, scilicet quod homo in mortali non potest uitare mortale, sed adiugetur, dicitur, & simul probatur eorum, ideo ut causa etiam positiua proposita impotentia habeatur, adiungitur id quod concomitantur priuationem antecedentem, & est malus finis præconceptus. Sci enim oportet, quod sicut in actibus uirtutum sunt duo fines, scilicet proprius illius uirtutis, & cõis omnium, puta, in actu temperantia bonum rationis, ut Deus, ita in peccatis mortalibus est ultra speciale malum, etiam commune malum, si inordinatus amor sui, ut patet ex antecedentibus, & August. Duas ciuitates duo faciunt amores, Hierusalem amor Dei usque ad contemptum sui, Babylonem amor sui usque ad contemptum Dei. hi enim mixto se excludunt, & sibi uicem infallibiliter succedunt. Quicumque enim est extra peccatum mortale, hoc in statu amat Deum usque ad contemptum sui; & quicumque est in peccato mortali, amat se usque ad contemptum Dei. Homo ergo existens in peccato mortali non solum est priuatus gratia & subiectione dicta, quæ idem est quod amor Dei usque ad contemptum sui, sed est indutus amore sui usque ad contemptum Dei. Non solum igitur cecidit a bono fine, sed habet malum finem communem, de quo saltem uerificatur littera de fine præconcepto. Et quia finis talis communis est omni peccato mortali, & ex fine superiori sumitur ratio & initium reliquorum, consequens est ut homo existens in peccato mortali, habeat postquam principium ex natura sua inclinans ad peccandum mortaliter, scilicet amorem sui usque ad contemptum Dei. Nisi enim hic amor perseveraret in eo habitualiter, seu uirtualiter secundum effectum, uel saltem ueritatem, iam esset in altero contradictorio, scilicet in amore Dei usque ad contemptum sui: non enim datur medium. Dico secundum affectum, propter eos qui sciunt se esse in peccato mortali, & non agunt penitentiam: & eos qui sciunt se esse in tali statu, puta, credendi Spiritum Sanctum non esse a Filio, non tamen credunt se esse in peccato mortali. Dico uel secundum ueritatem

ita uitanda se extendit: per huius enim adhesionem omnia regulanda esse constat, non per alias. Et quoniam in causis propriis tenet argumentum, si affirmatio est causa affirmationis, negatio est causa negationis, consequens est, quod quia affirmatio talis subiectionis ponit potentiam propinquam uitandi peccatum mortale, priuatio talis subiectionis priuabit potentia propinqua uitandi peccatum mortale. Et quia talis subiectione auferat per peccatum mortale, ut perleuerat, ad remissionem eiusdem, sequitur quod homo in peccato mortali existens, nisi per gratia Dei reparatur, impotens est ad uitandum peccatum mortale. Nec propterea non libere peccat, qui singula potest uitare, sicut etiam non excusatur a uoluntario in commisione uenialis, licet non possit ueniale uitare eadem ratione, quia singula potest uitare. Et hæc ratio redditur in littera ad dictam conclusionem.

In tertio locum habent haec eade factio tantum: unde hic potest magis vitare quam alij, morale peccatum, dum non affectu, sed factio solo malum finem praecoceptum feruat: affectum namque se simpliciter Deo subijcit, ac per illum regulatur. Quia ergo sermones doctrinales formales, & per se esse oportet, ideo praefens litera de exi

hete in peccato mortali formaliter & per se, intelligenda est. Et primo de existente formaliter & p se videtur: secundo de existente formaliter & p se ex parte obiecti: per accidens autem ex parte sui, neutrum potest diu perseverare abique nouo casu in mortale. Nec obstat in secundo, quod cogitur casum ignorantum esse de raro contingebus. Quia n. est ex parte existentis in statu illo, prout est ad illud faciedum infinites, si infinites occurrerit, ex quo ad illud affectus est abique seruo propter ignorantiam. & propterea quantum est ex parte sui potentia non potest diu stare, quin cadat, quia materia casus non saepe occurrit. De existente autem in peccato mortali tertio modo, non accipio hanc literam: sed locum illud inter eos, qui incipiunt per diuinam gratiam reparari: unde non peccat mortaliter suscipiens sic sacramenta, ut alibi distinum est.

Ad secundum dicendum, quod correctio utilis est, ut ex dolore correctionis voluntas regenerationis oriatur: si tamem qui corripitur, filius est promissionis, ut strepitu correctionis forinsecus insonante, aut flagellante, Deus in illo intrinsecus occulta inspiratione operetur & uelle, ut August. dicit in lib. * de Correctione & gratia. Ideo ergo necessaria est correctio, quia uoluntas hominis requiritur ad hoc, quod peccato abstineat, sed tamem correctio non est sufficiens sine Dei auxilio. Unde Eccl. 7. Considera opera Dei, quod nemo possit corrigere, quem ille despexerit.

Ad tertium dicendum, quod sicut Augustinus dicit in Hypothesis, Verbum illud intelligitur de homine secundum statum naturae integre, quando nondum erat seruus peccati, unde poterat peccare & non peccare: nunc etiam quodcumque uult homo, datur ei: sed hoc quod bonum uelit, habet ex auxilio gratiae.

Ad argumentum contra conclusionem, quod sequeretur, quod posset scire se esse in gratia, negatur sequela. Et cum dicitur, potest scire se diu non deliberasse in peccato mortali, respondetur, quod quicquid sit de peccatis commissionis, quis scire se diu non cecidisse in peccato mortali omissionis: quae non eget deliberatione postquam, sed sufficit non deliberare quando tenetur. Sempiternum est enim, Delicta quis intelligit? delictum enim proprie ostentans est: & propterea subditur, Ab oculis meis mundam me Domine. Dicitur, secundo, quod impotentia talis est effectus stans peccato mortali formaliter & per se, & non per accidens tantum solo facto, ut dictum est: & propterea ex hoc, quod quis diu non cecidit, non potest scire se de facto non esse in mortali, sed non esse in affectu mortali, unde Apostolus: Nihil mihi conficius sum, sed non in hoc iustificatus sum.

Ad rationem Scoti dicitur, quod multipliciter peccat. Primo, in antecedente assumitur solum, sed dum cauet hoc, cauet omne: quia potest simul cauere unum, & transgredi aliud praecceptum. Probatio uero, quae assumit falsum, quod uoluntas non potest illos duos conuersus habere, pro quanto experitur aliquem simul uelle rapere spinam, & similiter in multis. Et rursum, quia ad peccatum omissionis non requiritur actus aliquis, potest simul implere praecceptum unum, & omittere aliud, ad quod pro tunc tenetur aliquid: habet is simul consentibus postquam, unde probatio est falsa, & fallax. Consequencia quoque principalis peccat sophismata dictionis, & compositionis: quoniam non ualeat. In singulis potest singularum, ergo semper: quoniam alia & alia est ratio ubi

A uoluntas libera, hic praemeditatio assidua contra habitum implicatur. Patet autem sophisma, applicando ad cauendum singula uenialia, & procedendo ad cauendum omnia semper, ut ipse factio: sunt enim singula uoluntaria.

Et in his omnibus aduerte, quod in materia morali, & potentia inclinationis, per modum naturae, est sermo, ut intelligas doctrinam hanc ueram more moralium & naturalium, scilicet ut in pluribus, & secundum tale genus impotentiae: indisciplinatio quippe est eodem modo in omnibus loqui, & certitudinem & ueritatem quaerere.

ARTICULVS IX.

Utrum ille, qui iam consecutus est gratiam, per seipsum possit operari bonum, & uitare peccatum absque auxilio gratiae.

Ad nonum sic proceditur. Videtur quod ille, qui iam consecutus est gratiam, per seipsum possit operari bonum, & uitare peccatum absque alio auxilio gratiae. Vnumquodque, uero aut frustra est, aut imperfectum, si non implet illud ad quod datur: sed gratia ad hoc datur nobis, ut possimus bonum facere, & uitare peccatum. si igitur per gratiam hoc habere non potest, ut quod uel gratia sit frustra data, uel sit imperfecta.

2 Praet. Per gratiam ipse Spiritus sanctus in nobis habitat, secundum illud 1. ad Corinth. 3. Nescitis quare templum Dei estis, & Spiritus Dei habitat in uobis? sed Spiritus Sanctus cum sit omnipotens, sufficiens est ut nos inducat ad bene operandum, & ut nos a peccato custodiat. ergo homo gratiam consecutus potest utrumque praedictorum absque alio auxilio gratiae.

Ad hoc dicitur, quod nihil prohibet esse uoluntarium simpliciter, quod tamen ex suppositione est impossibile aliter se habere: sicut nauigare est uoluntarium simpliciter, sed supposito quod aliquis absens uelit esse in insula, necessarium est nauigare. Et inuidere uoluntarium est, aliter peccatum non esset, supposita tamen superbia, est necessarium, unde August. dicit in libro de uera religione, quod natura superba necesse habet alij inuidere. Et ratio est eadem: quia supposito quod quis querat inordinatam propriam excellentiam, oportet quod ex aliorum excellentia, utpote derogante propriae, percutiatur. Sic igitur existens in peccato mortali, & non se disponens ad gratiam, ex hac suppositione, scilicet quod uult permanere in statu tali, necesse habet peccare mortaliter, & impossibile est ei non peccare mortaliter: sed talis necessitas & impossibilitas ex suppositione, non repugnat uoluntario: & propterea uoluntarie simul, & necessario ex suppositione peccabit mortaliter.

Super Quaestione 105. Articulus 9.

In articulo 9. eiusdem quaestione 105. dubium occurrit de tituli, & conclusionis principalis sententia. Potest siquidem tripliciter intelligi. primo, ut sit sermo de bono mortali: seu meritorio indefinite, & tunc esset quaestio, utrum possit aliquod bonum mortaliter, uel meritorie operari: & conclusio est, quod non. Et hic sensus licet Thomistis quibusdam appaneret, accipiebatur hinc, quod apud autorem hoc sine speciali auxilio non potest quodcumque opus moraliter bonum facere falsum tamen est: quia homo & sine gratia, ut prius probatum fuit potest aliquod opus moraliter bonum facere, & in gratia constitutus habet ipsam gratiam fanantem & eleuantem, quae est potens operari opera bona etiam meritorie. Et quod haec sit mens authoris, ex hoc patet, quod ratio indigentiae specialis auxilij ultra gratiam ponitur infirmitas in carne, obcuritas in intellectu. Constat autem, quod nec infirmitas carnis, nec obcuritas in intellectu tanta est, ut inantum uiget & extenditur, ut impediatur hominem in gratia constitutum a quolibet bono opere: cum manifeste pateat, quod nec existentes in peccato mortali impediuntur a quolibet bono opere.

Secundo, ut sit sermo de bono & malo uniuersaliter: & tunc esset quaestio, utrum homo in gratia possit omne suum opus facere. Prima Secunda S. Thomae. II 4